

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΕΝΙΑΙΑ ΑΡΧΗ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ**

ΓΝΩΜΗ

Δ21 ΕΑΔΗΣΥ/ 2024

(άρθρου 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 4 του ν. 4912/2022)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

της παρ. 5 του άρθρου 353 του ν. 4412/2016, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν.4912/2022

Στην Αθήνα σήμερα, **21 Φεβρουαρίου 2024**, ημέρα Τετάρτη και ώρα 10:30 π.μ., στα επί της οδού Κεφαλληνίας 45 και Κορνά Τράκα γραφεία της, συνήλθε η ΕΠΙΤΡΟΠΗ της **ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΡΧΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ** (εφεξής «*Αρχή*» ή «*ΕΑΔΗΣΥ*») σε συνεδρίαση, μετά από σχετική πρόσκληση της Προέδρου, η οποία γνωστοποιήθηκε νομίμως σε όλα τα Μέλη.

Τα προσκληθέντα Μέλη της Επιτροπής παρέστησαν κατά τη συνεδρίαση, ως εξής:

Προεδρεύουσα : Ευαγγελία Κουτούπα (Σύμβουλος)

Σύμβουλοι: Δημήτριος Χανής (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Μέλη: Χρυσάνθη Ζαράρη

Αδάμ Καραγλάνης (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Βασιλική Σκαρτσούνη (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Δημήτριος Σταθακόπουλος (μέσω τηλεδιάσκεψης)

Η Πρόεδρος Ανδρονίκη Θεοτοκάτου απουσίασε δικαιολογημένα

Γραμματέας: Αθανάσιος Λαμπράκης, ΠΕ Διοικητικού Οικονομικού.

Εισηγήτρια: Ζωή Μεταξιώτου, Χημικός Μηχανικός, Ειδικό Επιστημονικό Προσωπικό ΕΑΔΗΣΥ, υπάλληλος Αυτοτελούς Γραφείου Θεσσαλονίκης

Κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης, παρέστησαν, η Εισηγήτρια (μέσω τηλεδιάσκεψης), καθώς και η Προϊσταμένη της Διεύθυνσης Ελέγχου, Μ. Σιδέρη, οι οποίες αποχώρησαν πριν την έναρξη της διαδικασίας ψηφοφορίας και λήψης της απόφασης από τα Μέλη της Επιτροπής.

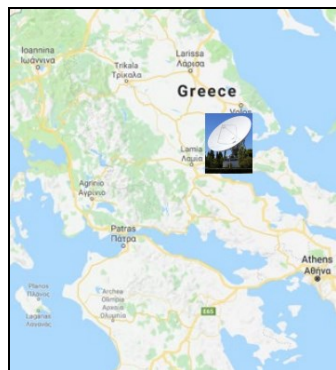
ΘΕΜΑ: Παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής περί προσφυγής στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους), για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας εξοπλισμού του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου για τον μετασχηματισμό της τηλεπικοινωνιακής κεραίας του Κέντρου Δορυφορικών Επικοινωνιών

Θερμοπυλών στο ελληνικό ραδιοτηλεσκόπιο THERMOPILOE, εκτιμώμενης αξίας ενός εκατομμυρίου τριακοσίων ογδόντα ενός χιλιάδων σαράντα οκτώ ευρώ και τριάντα έξι λεπτών (1.381.048,36 €) πλέον ΦΠΑ.

Με το σχετικό αίτημά του προς την Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. (εφεξής Αρχή), το οποίο υπεβλήθη μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και παρελήφθη στις 06.11.2023 (Αρ. Πρωτ. Εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4646), όπως αυτό συμπληρώθηκε με τα υπ' Αρ. Πρωτ. Εισερχ. Ε.Α.ΔΗ.ΣΥ. 4766/13.11.2023, 1122/01.02.2024 και 1567/08.02.2024 συμπληρωματικά έγγραφά του, το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο (εφεξής ΕΑΠ ή αναθέτουσα αρχή) αιτείται την παροχή σύμφωνης γνώμης της Αρχής, σύμφωνα με το άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ του ν. 4412/2016, προκειμένου να προσφύγει στη «διαδικασία της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση κατά τη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016» για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας εξοπλισμού του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου για τον μετασχηματισμό της τηλεπικοινωνιακής κεραίας του Κέντρου Δορυφορικών Επικοινωνιών Θερμοπυλών στο ελληνικό ραδιοτηλεσκόπιο THERMOPILOE, εκτιμώμενης αξίας ενός εκατομμυρίου τριακοσίων ογδόντα ενός χιλιάδων σαράντα οκτώ ευρώ και τριάντα έξι λεπτών (1.381.048,36 €) πλέον ΦΠΑ.

I. Ιστορικό – Πραγματικά περιστατικά

1. Στο κρινόμενο αίτημα η αιτούσα αναθέτουσα αρχή παραθέτει τα ακόλουθα στοιχεία:
 - 1.1. Το ΕΑΠ προτίθεται, στα πλαίσια των ερευνητικών του δραστηριοτήτων, να προβεί στον μετασχηματισμό της τηλεπικοινωνιακής κεραίας του Κέντρου Δορυφορικών Επικοινωνιών Θερμοπυλών, σε ραδιοτηλεσκόπιο υπό την επωνυμία «THERMOPILOE» (Εικ. 1). Η εν λόγω κεραία, ιδιοκτησίας του Ομίλου ΟΤΕ Α.Ε., έχει παραχωρηθεί βάσει Μνημονίου Συνεργασίας στο ΕΑΠ για τον εν λόγω μετασχηματισμό.

Εικ. 1: Τηλεπικοινωνιακή κεραία Δορυφορικού Σταθμού Εδάφους «ΘΕΡΜΟΠΥΛΑΙ», Σκαρφία Λοκρίδας

Με την ολοκλήρωση της εν λόγω μετατροπής το ελληνικό ραδιοτηλεσκόπιο THERMOPILOE θα αποτελεί τμήμα, μέσω της τεχνικής της συμβολομετρίας, τόσο του Ευρωπαϊκού όσο και του διεθνούς δικτύου ραδιοτηλεσκοπίων παρατήρησης του σύμπαντος στο ραδιοκυματικό τμήμα της ηλεκτρομαγνητικής ακτινοβολίας όπου γίνεται η λήψη σημάτων προερχόμενων από τα ουράνια σώματα (supernovae, pulsars, supermassive black holes, fast radio bursts, κλπ.).(Εικ. 2)

Εικ. 2: Ευρωπαϊκό (EVN) και παγκόσμιο (JIVE) δίκτυο διασυνδεδεμένων ραδιοτηλεσκοπίων μέσω της τεχνικής της συμβολομετρίας (Interferometry)

Ο επιτυχής μετασχηματισμός της υφιστάμενης κεραίας σε ραδιοτηλεσκόπιο απαιτεί αφενός εξειδικευμένο επιστημονικό εξοπλισμό συμβατό με τις τεχνικές προδιαγραφές της υπάρχουσας κεραίας και αφετέρου απόλυτη εξειδίκευση και τεχνογνωσία σ' αυτή καθ' αυτήν τη διαδικασία του μετασχηματισμού η οποία βασίζεται σε τεχνολογία αιχμής στον τομέα της Αστρονομίας.

Για την προμήθεια του εν λόγω εξοπλισμού το ΕΑΠ προέβη στις **05.01.2023** στην προκήρυξη ανοικτού διεθνούς διαγωνισμού (**ΑΔΑΜ: 23PROC011964190**) μέσω ΕΣΗΔΗΣ (Συστημικός Αριθμός 181059) ο οποίος, ωστόσο, απέβη **άγονος στο σύνολό του** καθώς δεν κατατέθηκε καμία προσφορά για κανένα από τα πέντε τμήματα της διακήρυξης σύμφωνα με την υπ' αριθ. 586/16.03.2023 Απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΑΠ (ΑΔΑ: ΡΨ6Μ46ΨΖΘ-ΠΧΥ). Κατόπιν αυτής της εξέλιξης η αναθέτουσα αρχή προέβη σε επανασύνταξη των Τεχνικών Δελτίων του έργου αναμορφώνοντας εν μέρει τις τεχνικές προδιαγραφές των υπό προμήθεια ειδών, όπου αυτό κατέστη δυνατό, και τον σχετικό προϋπολογισμό λαμβάνοντας την έγκριση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργείου (5 & 7/4/2023) για τις ανωτέρω τροποποιήσεις.

Στις **12.04.2023** δημοσιεύτηκε η με αριθμό 7/2023 Διακήρυξη (**ΑΔΑΜ: 23PROC012521815** / Συστημικός Αριθμός ΕΣΗΔΗΣ 191601) η οποία περιλάμβανε πέντε (5) Τμήματα (Α, Β, Γ, Δ και Ε). Στα πλαίσια του ανωτέρω διαγωνισμού κατατέθηκαν δύο προσφορές για τα Τμήματα Α και Β, αντίστοιχα (εκ μέρους δύο εμπορικών εταιριών επιστημονικών οργάνων/εξοπλισμού), ενώ για τα υπόλοιπα Τμήματα δεν προσήλθε κανείς υποψήφιος. Η προσφορά για το Τμήμα Α απορρίφθηκε διότι απέκλινε ουσιωδώς από τους βασικούς όρους της διακήρυξης, ενώ η προσφορά για το Τμήμα Β έγινε δεκτή. Με την υπ' αριθ. 598/03.07.2023 Απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΑΠ τα Τμήματα Α, Γ, Δ, και Ε της Διακήρυξης 7/2023 κηρύχθηκαν άγωνα ενώ η σύμβαση ύψους 91.772,40 € για το Τμήμα Β έχει υπογραφεί κατόπιν του σχετικού προσυμβατικού ελέγχου (ΠΡΑΞΗ 30/2023, 1^η Υπηρεσία Επιτρόπου Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας). Σημειώνεται ότι το Τμήμα Β αφορούσε σε τυπικό συμπληρωματικό εξοπλισμό γενικής κατεύθυνσης και όχι στον βασικό εξειδικευμένο επιστημονικό εξοπλισμό που απαιτείται για τον μετασχηματισμό της κεραίας. Συναφώς με την έκβαση των δύο ανωτέρω διαγωνισμών αναφέρεται ότι η περίπτωση υποβολής αιτήματος προσφυγής σε διαδικασία διαπραγμάτευσης με βάση τις διατάξεις του άρθρου 32 2^α του ν. 4412/2016 εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής δεν ετέθη διότι όπως η ίδια υποστηρίζει στο αίτημά της η ιδιαίτερη φύση του αντικειμένου της σύμβασης (εξοπλισμός R&D) θα απαιτούσε τροποποίηση των όρων της σύμβασης.

1.2. Σύμφωνα με το ΕΑΠ ο μετασχηματισμός της κεραίας σε ραδιοτηλεσκόπιο σε τεχνικό επίπεδο, μεταξύ άλλων, συνίσταται, μεταξύ άλλων, στη διαχείριση του λαμβανόμενου από τις αστρονομικές πηγές ασθενούς ραδιοσήματος. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει τέσσερα (4) στάδια: α) ενίσχυση σήματος, β) μετατροπή του σε ενδιάμεση συχνότητα, γ) κωδικοποίηση και αποθήκευση του σήματος και, τέλος, δ) μετατροπή του σήματος σε κατάλληλη μορφή δεδομένων και εξαγωγή της πληροφορίας που αυτό μεταφέρει. Τα ανωτέρω στάδια απαιτούν την κατασκευή, εγκατάσταση και διασύνδεση επιστημονικού εξοπλισμού ειδικών τεχνικών προδιαγραφών ο οποίος, κατά κανόνα, δεν είναι διαθέσιμος εμπορικά αλλά αποτελεί αντικείμενο εξειδικευμένης έρευνας και ανάπτυξης. Ως εκ τούτου η εύρεση κατάλληλου αναδόχου για την εν λόγω προμήθεια, όπως προέκυψε από την άγνοια έκβαση των δύο προηγηθέντων διαγωνισμών, δεν τοποθετείται εντός του εμπορικού κύκλου των εταιριών/αντιπροσώπων επιστημονικού εξοπλισμού αλλά αναζητήθηκε κυρίως σε επίπεδο επιστημονικών και ερευνητικών ιδρυμάτων με εξειδίκευση στη Ραδιοαστρονομία.

Από την σχετική έρευνα αγοράς την οποία διεξήγαγε η αναθέτουσα αρχή προέκυψαν σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο οι εξής τρεις ερευνητικοί/ακαδημαϊκοί φορείς, δυνητικά ικανοί να εκτελέσουν το εν λόγω έργο ως ειδικοί στην Ραδιοαστρονομία:

- 1) **Jodrell Bank Observatory του Πανεπιστημίου του Manchester**, Ηνωμένο Βασίλειο
- 2) **Chalmers University of Technology – Space Observatory**, Σουηδία
- 3) **Max-Planck Institut fur Radioastronomie**, Γερμανία.

Η αναθέτουσα αρχή, στο αίτημά της, παρέχει αναλυτικά στοιχεία τεκμηρίωσης της επικαλούμενης τεχνικής επάρκειας και μοναδικότητας για το Jodrell Bank Observatory (JBO) του Πανεπιστημίου του Manchester. Συγκεκριμένα, στο αίτημα της αναθέτουσας αρχής επισυνάπτεται επιστολή¹ του JBO στην αγγλική γλώσσα στην οποία ο εν λόγω φορέας παρέχει στοιχεία τεκμηρίωσης της τεχνικής του επάρκειας, εξειδίκευσης, εμπειρίας και τεχνογνωσίας πάνω στο σκοπούμενο αντικείμενο του έργου. Συγκεκριμένα, το JBO αναφέρει ότι: *“[...] σχεδιάζει, κατασκευάζει και λειτουργεί ραδιοτηλεσκόπια για πάνω από 75 έτη όντας ένα από τα ακαδημαϊκά ιδρύματα/φορείς όπου γεννήθηκε η Ραδιοαστρονομία, όπου κατασκευάστηκε το πρώτο ραδιοτηλεσκόπιο Lobell Telescope διαμέτρου 76 m και όπου*

¹ [...] Jodrell Bank Observatory (JBO) has been designing, building and operating radio telescopes for more than 75 years: it was one of the birthplaces of radio astronomy, where the first large radio telescope was built (the 76-m Lovell Telescope) and where the technique of linking radio telescopes across 100s of kilometres was pioneered. JBO now operates the e-MERLIN network of 7 radio telescopes in the UK, which produces radio images with comparable detail to the Hubble Space Telescope, and plays a leading role in the European VLBI Network. It is part of the Jodrell Bank Centre for Astrophysics (JBCA) at the University of Manchester, one of the leading astrophysics research groups in the world, working on all aspects of astronomy and cosmology from the Solar System to the formation and evolution of planets, stars and galaxies and the nature of dark matter and dark energy. JBO has extensive experience in designing, constructing, commissioning, operating and maintaining all the equipment required to convert the Thermopylae communications antenna into a powerful and capable radio telescope. This will enable the Thermopylae Radio Telescope to be used as a standalone facility, to participate in the European VLBI and pulsar timing networks, and to be part of e-MERLIN. JBO been involved in previous antenna conversion projects, including Goonhilly, Ghana and the 30-m Warkworth antenna in New Zealand (identical to the Thermopylae antenna) where JBO provided the receiver and expertise to commission the instrument as a successful radio telescope. The wide-band receiver which JBO can supply for the Thermopylae Radio Telescope will be based on a successful design currently being used for e-MERLIN and for EVN observations. Likewise, the digital signal processing and acquisition equipment will be compatible with e-MERLIN, EVN and pulsar networks (EPTA). [...]

αναπτύχθηκε η τεχνική διασύνδεσης ραδιοτηλεσκοπίων ευρισκόμενων σε απόσταση έως και 100 km. Επί του παρόντος το JBO λειτουργεί το δίκτυο 7 διασυνδεδεμένων ραδιοτηλεσκοπίων του Ηνωμένου Βασιλείου e-MERLIN το οποίο παράγει ραδιοαπεικονίσεις συγκρίσιμες σε ανάλυση εικόνας με εκείνες του Διαστημικού Τηλεσκοπίου Hubble παίζοντας ηγετικό ρόλο στη λειτουργία του Ευρωπαϊκού δικτύου διασυνδεδεμένων ραδιοτηλεσκοπίων VLMI Network. Το JBO αποτελεί τμήμα του Jodrell Bank Centre for Astrophysics (JBOA) του Πανεπιστημίου του Manchester, ενός εκ των ηγετικών ερευνητικών ομάδων στον τομέα της Αστροφυσικής στον κόσμο με δραστηριότητες στις θεματικές περιοχές της Αστρονομίας και Κοσμολογίας του ηλιακού μας συστήματος, τη γέννηση των πλανητών, αστέρων και γαλαξιών έως και τη φύση της σκοτεινής ύλης και ενέργειας. Το JBO διαθέτει εκτεταμένη εμπειρία στο σχεδιασμό, κατασκευή, εγκατάσταση, λειτουργία και συντήρηση όλου του εξοπλισμού που απαιτείται για τον μετασχηματισμό της τηλεπικοινωνιακής κεραίας Θερμοπυλών σε ένα ισχυρό ραδιοτηλεσκόπιο. Ο μετασχηματισμός αυτός θα επιτρέψει τη λειτουργία του νέου ραδιοτηλεσκοπίου τόσο ως αυτόνομης εγκατάστασης όσο και ως μέρος των Ευρωπαϊκών δικτύων χρονισμού των pulsar και VLBI καθώς και του δικτύου e-MERLIN. Το JBO έχει ήδη εμπλακεί σε άλλα projects μετασχηματισμού κεραίων, συμπεριλαμβανομένων των project μετατροπής της κεραίας Goonhilly στη Ghana και της 30-m κεραίας Warkworth στη Νέα Ζηλανδία (ταυτόσημης με εκείνη των Θερμοπυλών), όπου παρείχε τον δέκτη και την τεχνογνωσία για την επιτυχή μετατροπή της σε ένα ισχυρό ραδιοτηλεσκόπιο. Ο εν λόγω ευρέος φάσματος δέκτης που μπορεί να παρασχεθεί από το JBO για το Ραδιοτηλεσκόπιο των Θερμοπυλών θα βασισθεί στον επιτυχημένο σχεδιασμό που ήδη χρησιμοποιείται για παρατηρήσεις στο δίκτυο e-MERLIN και EVN. Παρομοίως, ο εξοπλισμός ψηφιακής επεξεργασίας και λήψης σήματος θα είναι συμβατός με εκείνον των δικτύων e-MERLIN, EVN και EPTA. [...].”

Στην ίδια επιστολή, τέλος, το JBO αναφέρει ότι έχει προβεί σε ανασκόπηση των υλικοτεχνικών απαιτήσεων του μετασχηματισμού της κεραίας² περιγράφοντας με λεπτομέρεια τις τεχνικές προδιαγραφές του απαιτούμενου εξοπλισμού ενώ προτείνει και ένα προσεγγιστικό χρονοδιάγραμμα διετούς διάρκειας για την υλοποίηση του έργου.

Όσον αφορά στους άλλους δύο υποψήφιους αναδόχους διαφαίνεται από τις διαθέσιμες πληροφορίες στους αντίστοιχους διαδικτυακούς τόπους, ([Advanced receiver development \(GARD\) | Chalmers](#), [Project-development | Max Planck Institute for Radio Astronomy \(mpg.de\)](#)) ότι αποτελούν διεθνούς φήμης και κύρους επιστημονικούς και ερευνητικούς

² “[...] The key items and work required follow the signal flow from the antenna surface to the final data storage and are as follows:

1. *Analysis of the antenna optics and design of a suitable horn to interface to the beam waveguide system across the band 4-8 GHz.*
2. *Design and construction of a low-noise cryogenic receiver covering 4-8 GHz, dual circular polarization*
3. *Design and specification of required cryogenic system to operate the receiver at approx. 10 Kelvin (-260 Celsius) physical temperature*
4. *Specification and design of a phase-locked frequency down conversion system (synthesizers, filters, mixers, amplifiers) from the 4-8 GHz to baseband or other intermediate frequencies.*
5. *Specification and provision of an active Hydrogen Maser frequency standard to enable sufficiently stable signal recording for 5 GHz and above, together with a backup Rubidium frequency standard.*
6. *Specification and provision of a digital backend, control interface and data storage for participation in European VLBI Network observations*
7. *Design and construction of a general purpose digital backend which can be used for single telescope data acquisition and participation in e-MERLIN observations*
8. *Design and provision of specific data acquisition equipment for pulsar observations as a standalone telescope and as part of European and International Pulsar Timing Networks. [...].”*

φορείς στον τομέα της αστρονομίας. Ωστόσο, με έγγραφες δηλώσεις τους, αποσταλείσες μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου προς την επιστημονική υπεύθυνη του έργου, αμφότεροι αναφέρουν ότι παρότι είναι ενήμεροι για το εν λόγω έργο δεν προτίθενται να συμμετάσχουν σε οποιαδήποτε διαγωνιστική διαδικασία ή να αναλάβουν σε κάθε περίπτωση τη μετατροπή της κεραίας σε ραδιοτηλεσκόπιο καθότι αυτό το έργο δεν εμπίπτει στις ερευνητικές τους δραστηριότητες και στον τομέα τεχνολογίας τους.

2. Με βάση το ως ανωτέρω παρατεθέν ιστορικό και κατόπιν της άγονης έκβασης των δύο προηγηθέντων ανοικτών διαγωνισμών (εξαιρουμένου του Τμήματος Β' του 2^{ου} διαγωνισμού) που διεξήγαγε εντός του έτους 2023, η Διοικούσα Επιτροπή του ΕΑΠ κατά την 616^η Συνεδρίασή της 22.01.2024 ενέκρινε την υποβολή αιτήματος προσφυγής σε διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση επικαλούμενη ρητά τις διατάξεις του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπερ. ββ' (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους) του ν. 4412/2016 για την ανάθεση της προμήθειας του απαραίτητου εξοπλισμού μετατροπής της τηλεπικοινωνιακής κεραίας του Κέντρου Δορυφορικών Επικοινωνιών Θερμοπυλών, σε ραδιοτηλεσκόπιο υπό την επωνυμία «*THERMOPILOE*» στον φορέα Jodrell Bank Observatory του Πανεπιστημίου του Manchester στο Ηνωμένο Βασίλειο.

II. Νομικό Πλαίσιο

3. Σύμφωνα με το άρθρο 32 ν. 4412/2016 «Προσφυγή στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση» (άρθρο 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ):
 - “1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 6, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις προσφεύγοντας στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.
 2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις: [...]
 - β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:
 - αα) στόχος της σύμβασης είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,
 - ββ) απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους,
 - γγ) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στις υποπεριπτώσεις ββ' και γγ' εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της σύμβασης' [...]”.

III. Νομική Εκτίμηση

4. Το υπό εξέταση αίτημα του ΕΑΠ, το οποίο εντάσσεται στις Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές (Μη Κ.Α.Α.) κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 2 παρ. 1 περ. 3 του ν. 4412/2016, αφορά στη σύναψη δημόσιας σύμβασης προμήθειας μέσω της διαδικασίας της διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης, βάσει των διατάξεων της παραγράφου 2, περίπτωση β' υποπερ. ββ' του άρθρου 32 του ν. 4412/2016, οι οποίες ενσωματώνουν τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 32 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Η ανωτέρω σύμβαση εντάσσεται στην κατηγορία δημοσίων συμβάσεων προμηθειών για τις οποίες ως κατώτατο ενωσιακό όριο, σε συνάρτηση προς την εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, έχει οριστεί το ποσό των ευρώ 221.000 € πλέον ΦΠΑ, για Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές

(Μη Κ.Α.Α.). Το ποσό της αιτούμενης σύμβασης (1.381.048,36 € πλέον ΦΠΑ) υπερβαίνει το κατώτατο όριο του άρθρου 5 παρ. γ' του ν. 4412/2016 και ως εκ τούτου συντρέχει η αρμοδιότητα της Αρχής, για την έκδοση σύμφωνης γνώμης, κατ' άρθρο 347 παρ. 2 περ. γ' υποπερ. γδ' ν. 4412/2016, όπως ισχύει.

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση, έχει εξαιρετικό χαρακτήρα και επιτρέπεται να εφαρμόζεται μόνο στις περιοριστικώς απαριθμούμενες στα άρθρα 24 και 25 π.δ. 60/2007 και ήδη στα παρόμοιου περιεχομένου άρθρα 26 και 32 του ν. 4412/2016 (βλ. σχετικώς ΔΕΕ, απόφαση της 8ης Απριλίου 2008, C 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψη 56). Συναφώς επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω διατάξεις στο μέτρο που εισάγουν εξαιρέσεις που συνιστούν παρέκκλιση από τη βασική ρύθμιση, δηλαδή από τους κανόνες που αποσκοπούν στη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των αναγνωριζομένων από τη Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) δικαιωμάτων στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων, πρέπει να αποτελούν αντικείμενο συστατικής ερμηνείας (βλ. υπό το πνεύμα αυτό ΔΕΚ - ΔΕΕ, αποφάσεις της 10ης Μαρτίου 1987, C-199/85, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1987, σ. 1039, σκέψη 14, της 18ης Μαΐου 1995, C-57/94, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 1995, σ. I-1249, σκέψη 23, της 28ης Μαρτίου 1996, C-318/94, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 1996, σ. I-1949, της 10ης Απριλίου 2003, C-20/01 και C-28/01, Επιτροπή κατά Γερμανίας, Συλλ. 2003, I-360, σκέψη 58, της 14ης Σεπτεμβρίου 2004, C-385/02, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2004, σ. I-8121, σκέψη 19, της 14ης Οκτωβρίου 2004, C-340/02, Επιτροπή κατά Γαλλίας, Συλλ. 2004, I-9845, σκέψη 38, και της 2ας Ιουνίου 2005, C-394/02, Επιτροπή κατά Ελλάδας, Συλλ. 2005, I-4713, σκέψη 33, της 8ης Απριλίου 2008, C- 337/05, Επιτροπή κατά Ιταλίας, Συλλ. 2008, I-2173, σκέψεις 57-58, της 27ης Οκτωβρίου 2011, C - 601/10, Επιτροπή κατά Ελληνικής Δημοκρατίας, Συλλ. 2011, I-00163, σκέψη 32).

5. Σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στον φάκελο του αιτήματος, ως συμπληρώθηκε με τα υποβληθέντα συμπληρωματικά στοιχεία, το ΕΑΠ επικαλείται ρητώς τη νομική βάση του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 για να θεμελιώσει τη δυνατότητά του να προσφύγει στη διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ήτοι λόγους απουσίας ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους.

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά στην επικαλούμενη διάταξη του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016, η οποία άπτεται λόγων τεχνικής μοναδικότητας του προτεινόμενου αναδόχου, υπογραμμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία και σύμφωνα με τις αποφάσεις της Αρχής, η επικαλούμενη νομική βάση αφορά σε περιπτώσεις στις οποίες για λόγους τεχνικούς (όπως είναι η κατοχή αποκλειστικών τεχνικών μέσων, γνώσεων, εργαλείων ή μεθόδων) καθίσταται απολύτως αναγκαίο να ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης σε συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, ενώ περαιτέρω πρέπει να έχει λάβει χώρα στάθμιση όλων των συναφών οικονομοτεχνικών παραμέτρων και να προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου πλήρης και ειδική αιτιολογία προσφυγής στην εξαιρετική αυτή διαδικασία, περιλαμβάνουσα την εν λόγω στάθμιση, άλλως η διαδικασία δεν είναι νόμιμη.

Στην περίπτωση αυτή, **δεν αρκεί ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας να είναι απλώς ικανός** να προμηθεύσει/παράσχει/εκτελέσει με τον πλέον αποτελεσματικό και οικονομικά συμφέροντα τρόπο τη ζητούμενη προμήθεια/υπηρεσία/έργο, αλλά απαιτείται η αιτούσα αναθέτουσα αρχή, η οποία φέρει το βάρος απόδειξης προς τούτο, να τεκμηριώσει διά του υποβληθέντος φακέλου ότι της συγκεκριμένης επιλογής της έχει προηγηθεί πλήρης στάθμιση όλων των τεχνικοοικονομικών παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης, **προκειμένου ο προτεινόμενος οικονομικός φορέας να προκύπτει ως ο μοναδικά ικανός έναντι οιαδήποτε άλλου** που προμηθεύει/παρέχει/εκτελεί δυνητικά ανάλογη προμήθεια/υπηρεσία/έργο. Το ανωτέρω σημαίνει ότι από τα στοιχεία του φακέλου θα πρέπει να τεκμηριώνεται τόσο η

ύπαρξη των επικαλούμενων τεχνικών λόγων που στοιχειοθετούν την προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού όσο και η μη ύπαρξη εύλογης εναλλακτικής / υποκατάστατης λύσης, καθώς επίσης και το ότι η προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης (πρβλ. σχετική νομολογία ΔΕΚ, όπως πχ. αποφάσεις ΔΕΚ C-199/85 Επιτροπή κατά Ιταλίας, C-296/92 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, C-57/94 Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, καθώς επίσης και Κατευθυντήρια Οδηγία 1/2013 της Αρχής (ΑΔΑ: ΒΙ6ΜΟΞΤΒ-ΔΚΦ) αναρτημένη στο www.eaadhsy.gr, όπως επίσης και πλείστες σχετικές αποφάσεις της Αρχής, ενδεικτικά Δ77/2021 και Δ46/2021, κ.α.). Περαιτέρω, οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών (βλ. Αιτιολογική σκέψη 50 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).

Τέλος, επισημαίνεται ότι η κρίση περί του εάν ένας οικονομικός φορέας είναι και ο μόνος τεχνικά ικανός να συνάψει σύμβαση με την αναθέτουσα αρχή δυνάμει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β υποπεριπτ. ββ' ν. 4412/2016, πραγματοποιείται κατά παγία νομολογία τουλάχιστον σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι σε επίπεδο κράτους – μέλους της Ένωσης (βλ. την απόφαση του ΔΕΕ της 2.6.2005, Επιτροπή κατά Ελλάδας, C-394/02, σκ. 36 καθώς και ως άνω αναφερόμενη Κ.Ο. 1/2013 της Αρχής).

6. Εν προκειμένω, από την εξέταση του συνόλου των στοιχείων του φακέλου της υπό κρίση υπόθεσης, όσον αφορά στην τεκμηρίωση της απουσίας ανταγωνισμού, για λόγους τεχνικής μοναδικότητας, προκύπτουν τα εξής:
- Ο υπό προμήθεια εξοπλισμός, απαραίτητος για τον μετασχηματισμό της κεραίας σε ραδιοηλεκτρονικό, δεν αποτελεί εμπορικά διαθέσιμο εξοπλισμό αλλά, κατά κανόνα, προϊόν προηγμένης τεχνολογίας στον τομέα της ραδιοαστρονομίας και εξειδικευμένου σχεδιασμού κατάλληλου για τη σκοπούμενη χρήση (tailor made). Ως εκ τούτου μπορεί μόνον να παρασχεθεί από εξαιρετικά περιορισμένο φάσμα ερευνητικών, κατά κύριο λόγο, ιδρυμάτων που δραστηριοποιούνται όχι απλώς στον τομέα της ραδιοαστρονομίας αλλά έχουν περαιτέρω εξειδίκευση στην κατασκευή ραδιοηλεκτροσκοπίων και τον μετασχηματισμό τηλεπικοινωνιακών κεραίων σε τέτοια.
 - Το Jodrell Bank Observatory (JBO) του Πανεπιστημίου του Manchester προκύπτει από το υποβληθέν υλικό ότι, πέραν του διεθνούς κύρους και της μακρόχρονης (πλέον των 75 ετών) εμπειρίας του στον τομέα της Ραδιοαστρονομίας, διαθέτει τεράστια εμπειρία στην κατασκευή και λειτουργία ραδιοηλεκτροσκοπίων τόσο αυτόνομων όσο και δικτυωμένων (π.χ. e-MERLIN στη Μεγάλη Βρετανία) ενώ είναι ιδρυτικό μέλος του Ευρωπαϊκού VLBI δικτύου ραδιοηλεκτροσκοπίων συμμετέχοντας στην διαχείριση και λειτουργία του.
 - Περαιτέρω, το JBO έχει υλοποιήσει τον μετασχηματισμό της κεραίας Goochilly στη Γκάννα ενώ η τεχνική μοναδικότητά του, ως υποψηφίου για την υλοποίηση του μετασχηματισμού της κεραίας των Θερμοπυλών, έγκειται κυρίως στο γεγονός ότι έχει υλοποιήσει τον μετασχηματισμό της τηλεπικοινωνιακής κεραίας Warkworth στη Νέα Ζηλανδία η οποία αποτελεί δίδυμη κεραία της κεραίας των Θερμοπυλών και ως εκ τούτου θα εφαρμοστεί η ίδια, ήδη αποκτηθείσα, μοναδική τεχνογνωσία την οποία διαφαίνεται ότι δεν διαθέτει κανείς άλλος φορέας.
 - Αυτή καθ' αυτήν η φύση του έργου του μετασχηματισμού της υφιστάμενης κεραίας των Θερμοπυλών θέτει προδήλως και απαιτήσεις συμβατότητας και διαλειτουργικότητας του υπό προμήθεια εξοπλισμού. Ο εν λόγω εξοπλισμός, ως προϊόν προηγμένης τεχνολογίας και ειδικού σχεδιασμού, όπως έχει αναφερθεί ανωτέρω, είναι ο μοναδικός που δύναται να ικανοποιήσει τις εν λόγω απαιτήσεις συμβατότητας και διαλειτουργικότητας και ως εκ

τούτου δεν τίθεται ζήτημα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της υπό ανάθεση σύμβασης.

- Τέλος, η υψηλή εξειδίκευση και περιπλοκότητα του αντικειμένου της σύμβασης σε συνδυασμό με την ρητή δήλωση μη ενδιαφέροντος/ έλλειψης τεχνογνωσίας από τους δύο άλλους ερευνητικούς φορείς στον τομέα της αστρονομίας, οι οποίοι δυνητικά θα μπορούσαν να παρέχουν την υπηρεσία, τεκμηριώνει περαιτέρω την απουσία ανταγωνισμού και στοιχειοθετεί την μη ύπαρξη εύλογης εναλλακτικής λύσης.
7. Σε συνέχεια των ανωτέρω διαλαμβανομένων και όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου διαφαίνεται ότι τεκμηριώνεται επαρκώς, βάσει της προηγηθείσας στάθμισης των τεchnοοικονομικών παραμέτρων της υπό ανάθεση σύμβασης εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, τόσο η ύπαρξη των επικαλούμενων τεχνικών λόγων που στοιχειοθετούν την προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού όσο και η μη ύπαρξη εύλογης εναλλακτικής / υποκατάστατης λύσης, καθώς επίσης και το ότι η προτεινόμενη κατάσταση απουσίας ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προς ανάθεση σύμβασης .

IV. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατόπιν των ανωτέρω, η Επιτροπή της ΕΑΔΗΣΥ **ομόφωνα αποφασίζει:**

Την παροχή σύμφωνης γνώμης της Επιτροπής της Αρχής, για την προσφυγή στη διαδικασία διαπραγμάτευσης, χωρίς προηγούμενη δημοσίευση διακήρυξης, βάσει του άρθρου 32 παρ. 2 περ. β' υποπερ. ββ' του ν. 4412/2016 (απουσία ανταγωνισμού για τεχνικούς λόγους), για τη σύναψη σύμβασης προμήθειας εξοπλισμού του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου για τον μετασηματισμό της τηλεπικοινωνιακής κεραίας του Κέντρου Δορυφορικών Επικοινωνιών Θερμοπυλών στο ελληνικό ραδιοτηλεσκόπιο THERMOPTIAe, εκτιμώμενης αξίας ενός εκατομμυρίου τριακοσίων ογδόντα ενός χιλιάδων σαράντα οκτώ ευρώ και τριάντα έξι λεπτών (1.381.048,36 €) πλέον ΦΠΑ, λόγω συνδρομής των οικείων προϋποθέσεων.

Αθήνα, 21 Φεβρουαρίου 2024

Η Προεδρεύουσα Σύμβουλος

Ευαγγελία Κουτούπα